

ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อความสนใจและการรับรู้
การเลือกใช้ทฤษฎีเศรษฐกิจพอเพียง
เพื่อการอนุรักษ์พลังงานและสิ่งแวดล้อมของครูและนักเรียน
มัธยมศึกษาในเขตหนองแขม กรุงเทพมหานคร

FACTORS AFFECTING INTEREST AND PERCEPTION OF
SELECTION THE SUFFICIENCY ECONOMY THEORY TO
CONSERVE ENERGY AND ENVIRONMENT OF SECONDARY SCHOOL
STUDENTS IN HNONG KHAEM METROPOLIS OF BANGKOK

ผจงสุภา เนียมประดิษฐ์*

ดร.มานพ แจ่มกระจ่าง**

บทคัดย่อ

การศึกษาค้นคว้าครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ
(1) ศึกษาระดับความสนใจและการรับรู้ การเลือก
ใช้ทฤษฎีเศรษฐกิจพอเพียงเพื่อการอนุรักษ์พลังงาน
และสิ่งแวดล้อมของนักเรียนมัธยมศึกษาในเขต
หนองแขม กรุงเทพมหานคร (2) ศึกษาปัจจัย
ที่มีอิทธิพลต่อความสนใจและการรับรู้ การเลือก
ใช้ทฤษฎีเศรษฐกิจพอเพียงเพื่อการอนุรักษ์พลังงาน
และสิ่งแวดล้อมของนักเรียนมัธยมศึกษาในเขต

หนองแขม กรุงเทพมหานคร กลุ่มตัวอย่างเป็น
นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 จำนวน 240 คน
โดยใช้สถิติถดถอยลดจุดและสถิติวิเคราะห์การ
ถดถอยพหุในการศึกษา

ผลการศึกษาพบว่า

1. นักเรียนส่วนใหญ่มีระดับความ
สนใจเกี่ยวกับการอนุรักษ์พลังงานและสิ่งแวดล้อม
ในระดับปานกลาง
2. นักเรียนส่วนใหญ่มีระดับการรับรู้

* นิสิตหลักสูตรปรัชญาดุษฎีบัณฑิต สาขาการศึกษาและการพัฒนาสังคม มหาวิทยาลัยบูรพา

** ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ภาควิชาอุตสาหกรรม คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา

การเลือกใช้ทฤษฎีเศรษฐกิจพอเพียงเพื่อการอนุรักษ์พลังงานและสิ่งแวดล้อมในระดับต่ำ

3. ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อความสนใจเกี่ยวกับการอนุรักษ์พลังงานและสิ่งแวดล้อมของนักเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ได้แก่ ระดับการศึกษาสูงสุดของบิดามารดาอาชีพของบิดา จำนวนสมาชิกในครัวเรือนการได้รับผลกระทบจากปัญหาพลังงานและสิ่งแวดล้อมของครัวเรือน การให้คุณค่าต่อพลังงานและสิ่งแวดล้อมการจัดการเรียนการสอนเกี่ยวกับทฤษฎีเศรษฐกิจพอเพียงเพื่อการอนุรักษ์พลังงานและสิ่งแวดล้อมและการได้รับข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับการอนุรักษ์พลังงานและสิ่งแวดล้อม

4. สำหรับปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการรับรู้ การเลือกใช้ทฤษฎีเศรษฐกิจพอเพียงเพื่อการอนุรักษ์พลังงานและสิ่งแวดล้อมของนักเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ได้แก่ เพศ เกรดหรือผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน รายได้ของครัวเรือน จำนวนสมาชิกในครัวเรือนระดับการศึกษาสูงสุดของบิดามารดา อาชีพของบิดาอาชีพของมารดาการได้รับข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับการอนุรักษ์พลังงานและสิ่งแวดล้อมประสบการณ์การเข้าร่วมกิจกรรมทางพลังงานและสิ่งแวดล้อม การให้คุณค่าต่อพลังงานและสิ่งแวดล้อม

Abstract

This study aimed to identify the following aspects: (1) the level of interest and perception of selection the Sufficiency Economy Theory to conserve energy and environment of secondary school students in Hnong Khaem Metropolis of Bangkok, (2) the factors affecting interest and

perception of selection the Sufficiency Economy Theory to conserve energy and environment of students. The sample consisted of 240 secondary school students. The Multinomial Logit Regression and the Multiple Regression Analysis were employed to analyze the data.

The result from the students' response found as follows: 1. most of students had a moderate level of interest toward energy and environment conservation, 2. most of students had low level of perception of selection of the theory to conserve energy and environment, 3. factors affecting interest of students with statistically significant difference at 0.05 were parents' education levels, father's occupation, family members, the impact on energy and environment of family, the value on energy and environment, teaching and learning about the Sufficiency Economy Theory as well as receiving information about energy and environment conservation, 4. factors affecting perception of students with statistically significant difference at 0.05 consisted of sex, grade point average, family incomes, family members, parents' education levels, father's occupation, mother's occupation, receiving information about energy and environment conservation, experience of participating in energy and environment activities as well as the value on energy and environment.

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

ในการดำรงชีวิตของมนุษย์นั้น จำเป็นอย่างยิ่งที่ต้องอาศัยพลังงานเนื่องจาก ไม่มีกิจกรรมใดของมนุษย์ที่เกิดขึ้นและดำเนินการอยู่ได้โดยไม่ใช่พลังงานตามธรรมชาติที่มีอยู่ในโลก สำหรับสิ่งแวดล้อมนั้นองค์การ UNESCO (1980) ได้ให้ความหมายของสิ่งแวดล้อมไว้ว่า “ สิ่งแวดล้อม หมายถึง สิ่งที่อยู่รอบตัวมนุษย์ทั้งที่เป็นธรรมชาติและมนุษย์สร้างขึ้น” ดังนั้นมนุษย์ พลังงาน และสิ่งแวดล้อมจึงมีความเกี่ยวข้องสัมพันธ์กันอย่างมากหากเกิดการขาดแคลนพลังงานและมีปัญหาสิ่งแวดล้อมเพิ่มมากขึ้นจะมีผลกระทบต่อมนุษย์และการพัฒนาประเทศอย่างหลีกเลี่ยงไม่ได้ การพัฒนาที่แท้จริงจึงไม่สามารถละเลยการอนุรักษ์พลังงานและสิ่งแวดล้อมได้

นอกจากนี้จากการศึกษาของสำนักงานคณะกรรมการนโยบายพลังงานแห่งชาติ (2542, หน้า 10) ยังพบว่าหากโลกมีการใช้พลังงานในระดับที่เป็นอยู่และไม่มี การค้นพบเพิ่มเติม คาดว่าโลกนับตั้งแต่ปี 2540 เป็นต้นไปจะมีแหล่งสำรองน้ำมันใช้ไปได้อีกประมาณ 42 ปีและก๊าซธรรมชาติอีกประมาณ 64 ปี

สำหรับประเทศไทยนั้นเช่นเดียวกัน แหล่งสำรองพลังงานของประเทศไทยกำลังจะหมดหรือสูญสิ้นไปในระยะเวลาอันใกล้นี้เอง โดย ณ สิ้นปี 2540 หากปริมาณการใช้พลังงานไม่เปลี่ยนแปลงและไม่มีการค้นพบเพิ่มเติมแล้วประเทศไทยจะมีแหล่งสำรองก๊าซธรรมชาติใช้ไปได้อีกประมาณ 22 ปีส่วนปริมาณแหล่งสำรองน้ำมันที่มีอยู่นั้นไม่เพียงพอต่อปริมาณความต้องการใช้ในแต่ละปี นอกจากนี้การหาพลังงานทดแทนยังไม่ประสบความสำเร็จ

ดังนั้นโลกของเราจึงกำลังเข้าสู่วิกฤตการณ์ทางพลังงานอย่างน่ากลัว(สถาบันสิ่งแวดล้อมไทย, 2543, หน้า 26)

จากการศึกษายังพบว่า การใช้พลังงานมากทำให้ธรรมชาติเสียคุณภาพส่งผลกระทบต่อย้อนกลับมายังมนุษย์กล่าวโดยสรุปมนุษย์กำลังประสบหัตถภัยที่เกิดขึ้นจากการกระทำของมนุษย์เอง

แนวทางหนึ่งที่สามารถลดผลกระทบดังกล่าวได้ ก็คือ มนุษย์จะต้องร่วมกันอนุรักษ์พลังงานและสิ่งแวดล้อม ดังเช่นการเลือกใช้เทคโนโลยีเศรษฐกิจพอเพียงของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวฯ ซึ่งการเลือกใช้เทคโนโลยีเศรษฐกิจพอเพียงเพื่อการอนุรักษ์พลังงานและสิ่งแวดล้อมอย่างยั่งยืนนั้นจำเป็นที่จะต้องปลูกฝังจิตสำนึกตั้งแต่เด็กและช่วงวัยรุ่นเพราะเป็นช่วงที่สามารถปลูกฝังพฤติกรรมที่ ดีงามได้ง่าย โดยช่วงวัยรุ่นเป็นวัยที่มีการคล้อยตามค่านิยมที่ผิดสูงมีการใช้พลังงานอย่างฟุ่มเฟือยแต่มีพัฒนาการทางด้านสติปัญญาในอัตราก้าวหน้าและรวดเร็วจนมีระดับเหมือนกับผู้ใหญ่ซึ่งช่วยในการอนุรักษ์พลังงานและสิ่งแวดล้อม ได้มากการศึกษาครั้งนี้ จึงเลือกศึกษาเด็กวัยรุ่นในเขตกรุงเทพมหานครซึ่งเป็นเขตที่มีอัตราการใช้พลังงานมากที่สุดในประเทศไทย โดยจากสถิติจังหวัดที่ใช้ไฟฟ้าสูงสุดระหว่างเดือน ม.ค. 40 – ม.ค. 41 พบว่ากรุงเทพมหานครใช้ไฟฟ้าสูงสุดรองลงมาเป็นจังหว็ดนนทบุรีและสมุทรปราการ(มูลนิธิโลกสีเขียว, 2542) โดยผลการวิจัยครั้งนี้ จะเป็นข้อมูลช่วยกำหนดแนวทางการปลูกฝังจิตสำนึกในการอนุรักษ์พลังงานและสิ่งแวดล้อมแก่เยาวชนรวมทั้งเป็นแนวทางในการจัดการศึกษาและพัฒนาการ

เรียนการสอนให้มีประสิทธิภาพ เพื่อให้เกิดการอนุรักษ์พลังงานและสิ่งแวดล้อมอย่างยั่งยืนต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาระดับความสนใจและการรับรู้ การเลือกใช้ทฤษฎีเศรษฐกิจพอเพียงเพื่อการอนุรักษ์พลังงานและสิ่งแวดล้อมของนักเรียนมัธยมศึกษาในเขตหนองแขมกรุงเทพมหานคร

2. เพื่อศึกษาปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อความสนใจและการรับรู้ การเลือกใช้ทฤษฎีเศรษฐกิจพอเพียงเพื่อการอนุรักษ์พลังงานและสิ่งแวดล้อมของนักเรียนมัธยมศึกษาในเขตหนองแขมกรุงเทพมหานคร

กรอบแนวคิดการวิจัย

ผู้วิจัยได้สังเคราะห์เอกสารและงานวิจัยต่างๆ ทั้งในและต่างประเทศ เช่น งานวิจัยของ นอลล์และสแกนเนอร์ (Noll and Scannell, 1972, pp. 427-428) มัวร์ (Moore, 1979, pp. 32-55) อาร์โนลด์และเฟลด์แมน (Arnold & Feldman, 1986, pp. 35-37) คุก (Cook, 1996, p. 972) วิกาพรมาพบสุข (2540, หน้า 233) นันทา ชูติแพทย์วิภา (2545, หน้า 104-109) ฯลฯ พบว่า ลักษณะภูมิหลังของบุคคลและสภาพแวดล้อม มีอิทธิพลต่อความสนใจและการรับรู้ การเลือกใช้ทฤษฎีเศรษฐกิจพอเพียงเพื่อการอนุรักษ์พลังงานและสิ่งแวดล้อม

โดยนอลล์และสแกนเนอร์ (Noll and Scannell, 1972, pp. 427 - 428) ได้เสนอแนวคิดเกี่ยวกับความสนใจและปัจจัยซึ่งมีความสัมพันธ์ต่อความสนใจของบุคคลไว้ว่าความสนใจของบุคคล

นั้นมีความสัมพันธ์กับความสามารถโอกาสและลักษณะภูมิหลังของแต่ละบุคคล โดยจะสะท้อนให้ทราบถึงบุคลิกภาพของบุคคลนั้นๆ

อาร์โนลด์และเฟลด์แมน (Arnold & Feldman, 1986, pp. 35-37) ได้กล่าวถึงปัจจัยต่างๆ ที่มีอิทธิพลต่อการรับรู้ของบุคคล ได้แก่

1. คุณลักษณะที่มีอยู่แล้ว (Characteristic of the Entity) ทำให้เกิดภาพพจน์ของสิ่งต่างๆ ที่เกิดจากการสรุปและตีความของแต่ละกลุ่มคน ซึ่งอาจจะทำให้เกิดอคติในทางดีและไม่ดีภาพพจน์เช่นนี้ขึ้นอยู่กับคุณลักษณะของแต่ละกลุ่ม เช่น เชื้อชาติ เพศ ฯลฯ

2. คุณลักษณะของบุคคล (Characteristic of Person) เป็นลักษณะที่แตกต่างกันของบุคคลที่มีอิทธิพลต่อการรับรู้ ลักษณะเหล่านี้ ได้แก่ ความรู้ ประสบการณ์ การเห็นคุณค่า ฯลฯ

3. คุณลักษณะของสถานการณ์ (Characteristic of the Situation) เป็นสถานการณ์ที่มีผลต่อการรับรู้ของบุคคล

ดังนั้นผู้วิจัยจึงใช้ปัจจัยลักษณะภูมิหลังของบุคคลและสภาพแวดล้อม อันได้แก่ เพศ ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ความรู้เกี่ยวกับการอนุรักษ์พลังงานและสิ่งแวดล้อม ประสิทธิภาพการเข้าร่วมกิจกรรมทางพลังงานและสิ่งแวดล้อม การให้คุณค่าต่อพลังงานและสิ่งแวดล้อมระดับการศึกษาสูงสุดของบิดามารดา อาชีพของบิดามารดา รายได้ของครัวเรือนจำนวนสมาชิกในครัวเรือน การจัดการเรียนการสอนเกี่ยวกับทฤษฎีเศรษฐกิจพอเพียงเพื่อการอนุรักษ์พลังงานและสิ่งแวดล้อม การได้รับข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับการอนุรักษ์พลังงานและสิ่งแวดล้อม รวมทั้งการได้รับผลกระทบจากปัญหาพลังงานและสิ่งแวดล้อม

ของครัวเรือนเป็นกรอบความคิดในการศึกษาปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อความสนใจและการรับรู้การเลือกใช้ทฤษฎีเศรษฐกิจพอเพียงเพื่อการอนุรักษ์พลังงานและสิ่งแวดล้อมของนักเรียนครั้งนี้

สมมติฐานการวิจัย

ตัวแปรต่างๆดังต่อไปนี้คือ เพศ ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ความรู้เกี่ยวกับการอนุรักษ์พลังงานและสิ่งแวดล้อม ประสบการณ์การเข้าร่วมกิจกรรมทางพลังงานและสิ่งแวดล้อม การให้คุณค่าต่อพลังงานและสิ่งแวดล้อมระดับการศึกษาสูงสุดของบิดามารดา อาชีพของบิดามารดา รายได้ของครัวเรือน จำนวนสมาชิกในครัวเรือน การจัดการเรียนการสอนเกี่ยวกับทฤษฎีเศรษฐกิจพอเพียงเพื่อการอนุรักษ์พลังงานและสิ่งแวดล้อม การได้รับข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับการอนุรักษ์พลังงานและสิ่งแวดล้อม การได้รับผลกระทบจากปัญหาพลังงานและสิ่งแวดล้อมของครัวเรือน มีอิทธิพลต่อความสนใจและการรับรู้ การเลือกใช้ทฤษฎีเศรษฐกิจพอเพียงเพื่อการอนุรักษ์พลังงานและสิ่งแวดล้อมของนักเรียนมัธยมศึกษาในเขตหนองแขม กรุงเทพมหานคร

วิธีดำเนินการวิจัย

กลุ่มตัวอย่าง

การศึกษาครั้งนี้ ศึกษานักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ของโรงเรียนในเขตหนองแขม จำนวน 623 คน ได้กลุ่มตัวอย่างนักเรียน 240 คน การกำหนดขนาดของกลุ่มตัวอย่างนักเรียนใช้สูตรและตารางของ Krejcie and Morgan (1970, pp. 607 - 610) การสุ่มตัวอย่างมีขั้นตอนคือ สุ่มตัวอย่างห้องเรียน โดยวิธีสุ่มตัวอย่าง

กระจายแบบง่าย (Simple Random Sampling) แบบจับฉลากเลือกตัวอย่างที่ไม่ซ้ำกัน ได้กลุ่มตัวอย่างห้องเรียนและนักเรียนจำนวน 240 คน

เครื่องมือในการเก็บข้อมูล

การวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยใช้แบบสอบถาม (Questionnaires) เป็นเครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูล แบบสอบถามประกอบด้วย 4 ตอน ได้แก่

ตอนที่ 1 ข้อมูลส่วนบุคคลและข้อมูลทั่วไป คือ เพศ ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน รายได้เฉลี่ยของครัวเรือนต่อเดือน จำนวนสมาชิกในครัวเรือน ระดับการศึกษาสูงสุดของบิดามารดา อาชีพหลักของบิดามารดา การได้รับผลกระทบจากปัญหาพลังงานและสิ่งแวดล้อมของครัวเรือน การได้รับข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับการอนุรักษ์พลังงานและสิ่งแวดล้อม ความสนใจเกี่ยวกับการอนุรักษ์พลังงานและสิ่งแวดล้อม ประสบการณ์การเข้าร่วมกิจกรรมทางพลังงานและสิ่งแวดล้อม การจัดการเรียนการสอนเกี่ยวกับทฤษฎีเศรษฐกิจพอเพียงเพื่อการอนุรักษ์พลังงานและสิ่งแวดล้อม

ตอนที่ 2 ข้อมูลความรู้ทั่วไปเกี่ยวกับการอนุรักษ์พลังงานและสิ่งแวดล้อม แบบสอบถามวัดความรู้เกี่ยวกับการอนุรักษ์พลังงานและสิ่งแวดล้อมมีลักษณะคำตอบ 2 ตัวเลือก คือ ใช่ ไม่ใช่ โดยเกณฑ์การแปลผลความรู้เกี่ยวกับการอนุรักษ์พลังงานและสิ่งแวดล้อมพิจารณาคะแนน โดยประยุกต์มาจากเกณฑ์ของเสรี ธารโรจน์ (2535, หน้า 65 - 68) แบ่งเป็น 3 ระดับคือ มีความรู้อยู่ในระดับสูง ปานกลางและต่ำ

ตอนที่ 3 ข้อมูลการให้คุณค่าต่อพลังงานและสิ่งแวดล้อม เป็นแบบมาตราส่วน

ประมาณค่า 5 ระดับ (Rating Scale) ตามแบบการวัดของ Likert โดยมีกำหนดระดับการให้คุณค่าต่อพลังงานและสิ่งแวดล้อมจากการประเมินค่าเฉลี่ย (Daniel, 1991, p.7 อ้างถึงใน พรชัย เลิศหลาย, 2543, หน้า 42) แบ่งเป็น 3 ระดับคือการให้คุณค่าต่อพลังงานและสิ่งแวดล้อมในระดับสูง ปานกลาง และต่ำ

ตอนที่ 4 ข้อมูลการรับรู้เกี่ยวกับการอนุรักษ์พลังงานและสิ่งแวดล้อม รวมทั้งทฤษฎีเศรษฐกิจพอเพียงเป็นคำถามแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) และคิดเป็นร้อยละ

การวิเคราะห์ข้อมูล

- 1) วิเคราะห์ลักษณะทั่วไปของข้อมูลนักเรียนด้วยสถิติพรรณนาเพื่อศึกษาลักษณะการกระจายของข้อมูลทั่วไปและนำเสนอโดยใช้สถิติพื้นฐาน ได้แก่ จำนวน ค่าความถี่ ร้อยละ ฯลฯ
- 2) วิเคราะห์ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อความสนใจเกี่ยวกับการอนุรักษ์พลังงานและสิ่งแวดล้อมของนักเรียนด้วยสถิติเชิงวิเคราะห์ (Analytic statistics) ศึกษาความสัมพันธ์และอิทธิพลของตัวแปรอิสระที่กระทำต่อตัวแปรตาม โดยใช้ค่าสถิติถดถอยถอยจุด (Multinomial Logit Regression)
- 3) วิเคราะห์ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการรับรู้การเลือกใช้ทฤษฎีเศรษฐกิจพอเพียงเพื่อการอนุรักษ์พลังงานและสิ่งแวดล้อมของนักเรียนด้วยสถิติเชิงวิเคราะห์ (Analytic statistics) ศึกษาความสัมพันธ์และอิทธิพลของตัวแปรอิสระที่กระทำต่อตัวแปรตามโดยใช้สถิติวิเคราะห์การถดถอยพหุ (Multiple Regression Analysis)

สรุปผล

ความสนใจเกี่ยวกับการอนุรักษ์พลังงานและสิ่งแวดล้อมของนักเรียน พบว่าส่วนใหญ่ร้อยละ 83.3 มีความสนใจเกี่ยวกับการอนุรักษ์พลังงานและสิ่งแวดล้อม รองลงมาร้อยละ 16.7 มีความสนใจเกี่ยวกับการอนุรักษ์พลังงานและสิ่งแวดล้อมในระดับสนใจมากและไม่มีผู้ไม่สนใจเกี่ยวกับการอนุรักษ์พลังงานและสิ่งแวดล้อม

สำหรับการรับรู้การเลือกใช้ทฤษฎีเศรษฐกิจพอเพียงเพื่อการอนุรักษ์พลังงานและสิ่งแวดล้อม พบว่า ส่วนใหญ่นักเรียนร้อยละ 62.5 มีการรับรู้การเลือกใช้ทฤษฎีเศรษฐกิจพอเพียงเพื่อการอนุรักษ์พลังงานและสิ่งแวดล้อมในระดับต่ำ รองลงมาร้อยละ 27.1 มีการรับรู้การเลือกใช้ทฤษฎีเศรษฐกิจพอเพียงเพื่อการอนุรักษ์พลังงานและสิ่งแวดล้อมในระดับปานกลาง และร้อยละ 10.4 มีการรับรู้ การเลือกใช้ทฤษฎีเศรษฐกิจพอเพียงเพื่อการอนุรักษ์พลังงานและสิ่งแวดล้อมในระดับสูง

จากผลการศึกษาพบว่าปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อความสนใจเกี่ยวกับการอนุรักษ์พลังงานและสิ่งแวดล้อมของนักเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ได้แก่ ระดับการศึกษาสูงสุดของบิดามารดาอาชีพของบิดาจำนวนสมาชิกในครัวเรือน การได้รับผลกระทบจากปัญหาพลังงานและสิ่งแวดล้อมของครัวเรือน การให้คุณค่าต่อพลังงานและสิ่งแวดล้อมการจัดการเรียนการสอนเกี่ยวกับทฤษฎีเศรษฐกิจพอเพียงเพื่อการอนุรักษ์พลังงานและสิ่งแวดล้อม และการได้รับข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับการอนุรักษ์พลังงานและสิ่งแวดล้อม (ตารางที่ 1)

ตารางที่ 1 ค่าการวิเคราะห์สถิติถดถอยลอจิสต์ ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อความสนใจเกี่ยวกับการอนุรักษ์พลังงานและสิ่งแวดล้อมของนักเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

ปัจจัย	จำนวน (คน)	Chi-Square	ระดับนัยสำคัญ
1. การให้คุณค่าต่อพลังงานและสิ่งแวดล้อม	240	3.870	.042
1.1 ระดับสูง	68		
1.2 ระดับปานกลาง	172		
1.3 ระดับต่ำ	-		
2. ระดับการศึกษาสูงสุดของบิดามารดา	240	48.767	.000
2.1 ไม่ได้เรียนหนังสือ	-		
2.2 ประถมศึกษา	40		
2.3 มัธยมศึกษาตอนต้น	56		
2.4 มัธยมศึกษาตอนปลาย, ปวช.	64		
2.5 อนุปริญญา, ปวส.	16		
2.6 ปริญญาตรี	48		
2.7 สูงกว่าปริญญาตรี	16		
3. อาชีพของบิดา	240	45.687	.000
3.1 ผู้ไม่ได้ประกอบอาชีพ	16		
3.2 ผู้ประกอบอาชีพที่ใช้วิชาชีพ วิชาการ ฯลฯ	16		
3.3 ผู้ประกอบอาชีพผู้บริหารหรือเจ้าของ	136		
3.4 ผู้ประกอบอาชีพพนักงาน ลูกจ้าง ข้าราชการ ฯลฯ	24		
3.5 ผู้ประกอบอาชีพช่าง ลูกจ้างแรงงาน กรรมกร ฯลฯ	32		
3.6 ผู้ประกอบอาชีพอื่นๆ	16		
4. จำนวนสมาชิกในครัวเรือน	240	18.307	.000
4.1 1-2 คน	-		
4.2 3-4 คน	120		
4.3 5 คนขึ้นไป	120		
5. การจัดการเรียนการสอนเกี่ยวกับทฤษฎีเศรษฐกิจพอเพียงเพื่อการอนุรักษ์พลังงานและสิ่งแวดล้อม	240	4.500	.034
5.1 ระดับสูง	42		
5.2 ระดับปานกลาง	169		
5.3 ระดับต่ำ	29		
5.4 ไปถึงการจัดการเรียนการสอน	-		

ตารางที่ 1 (ต่อ)

ปัจจัย	จำนวน (คน)	Chi - Square	ระดับนัยสำคัญ
6. การได้รับข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับการอนุรักษ์พลังงานและสิ่งแวดล้อม	240	16.677	.001
6.1 ระดับสูง	26		
6.2 ระดับปานกลาง	60		
6.3 ระดับต่ำ	154		
6.4 ไม่ได้รับข้อมูลข่าวสาร			-
7. การได้รับผลกระทบจากปัญหาพลังงานและสิ่งแวดล้อมของครัวเรือน	240	32.023	.000
7.1 ระดับสูง	8		
7.2 ระดับปานกลาง	96		
7.3 ระดับต่ำ	79		
7.4 ไม่ได้รับผลกระทบ	57		

สำหรับผลการศึกษปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการรับรู้การเลือกใช้ทฤษฎีเศรษฐกิจพอเพียงเพื่อการอนุรักษ์พลังงานและสิ่งแวดล้อมของนักเรียนพบว่าปัจจัยที่เข้าในสมการถดถอยอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ได้แก่ เพศ เกรดหรือผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน รายได้ของครัวเรือน

จำนวนสมาชิกในครัวเรือนระดับการศึกษาสูงสุดของบิดามารดา อาชีพของบิดา อาชีพของมารดา การได้รับข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับการอนุรักษ์พลังงานและสิ่งแวดล้อมประสบการณ์การเข้าร่วมกิจกรรมทางพลังงานและสิ่งแวดล้อม การให้คุณค่าต่อพลังงานและสิ่งแวดล้อม (ตารางที่ 2)

ตารางที่ 2 ค่าสถิติการวิเคราะห์การถดถอยพหุโดยสรุปของการรับรู้ การเลือกใช้ทฤษฎีเศรษฐกิจพอเพียงเพื่อการอนุรักษ์พลังงานและสิ่งแวดล้อมของนักเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

ปัจจัย	ค่าสัมประสิทธิ์ ความถดถอย (B)	ค่าสัมประสิทธิ์ ความถดถอยมาตรฐาน (Beta)	t	ระดับนัยสำคัญ
- เพศ	.621	.426	5.353	.000
-เกรดหรือผลสัมฤทธิ์ ทางการเรียน	.223	.193	2.785	.006
-รายได้ของครัวเรือน	.399	.473	5.666	.000
-จำนวนสมาชิกในครัวเรือน	.910	.626	8.279	.000
-ระดับการศึกษาสูงสุด ของบิดามารดา	.157	.332	3.464	.001
-อาชีพของบิดา	.118	.194	2.437	.016
-อาชีพของมารดา	.081	.154	2.457	.015
-การได้รับข้อมูลข่าวสาร เกี่ยวกับการอนุรักษ์พลังงาน และสิ่งแวดล้อม	.416	.360	4.013	.000
-ประสบการณ์การเข้าร่วม กิจกรรมทางพลังงาน และสิ่งแวดล้อม	.399	.419	5.512	.000
-การให้คุณค่าต่อพลังงาน และสิ่งแวดล้อม	.912	.426	4.768	.000
ค่าคงที่ (Constant) = 4.418				
P - Value < .05				

โดยปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการรับรู้ การเลือกใช้ทฤษฎีเศรษฐกิจพอเพียงเพื่อการอนุรักษ์พลังงานและสิ่งแวดล้อมของนักเรียน เรียงตามลำดับจากมากไปน้อย ได้แก่ จำนวนสมาชิกในครัวเรือน รายได้ของครัวเรือน การให้คุณค่าต่อพลังงานและสิ่งแวดล้อมเพื่อประสบการณ์การเข้าร่วมกิจกรรมทางพลังงานและสิ่งแวดล้อม การได้รับข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับการอนุรักษ์พลังงานและสิ่งแวดล้อมระดับการศึกษาสูงสุดของบิดามารดา อาชีพของบิดา เกรดหรือผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนอาชีพของมารดาตามลำดับซึ่งทุกตัวแปรอิสระดังกล่าวเป็นบวกทั้งหมดแสดงว่ามีความสัมพันธ์กับตัวแปรตามในทิศทางเดียวกัน ซึ่งสามารถเขียนสมการความสัมพันธ์ได้ ดังนี้

การรับรู้ การเลือกใช้ทฤษฎีเศรษฐกิจพอเพียง (นักเรียน) = $4.418 + 0.910(\text{จำนวนสมาชิกในครัวเรือน}) + 0.399(\text{รายได้ของครัวเรือน}) + 0.912(\text{การให้คุณค่าต่อพลังงานและสิ่งแวดล้อม}) + 0.621(\text{เพศ}) + 0.399(\text{ประสบการณ์การเข้าร่วมกิจกรรมทางพลังงานและสิ่งแวดล้อม}) + 0.416(\text{การได้รับข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับการอนุรักษ์พลังงานและสิ่งแวดล้อม}) + 0.157(\text{ระดับการศึกษาสูงสุดของบิดามารดา}) + 0.118(\text{อาชีพของบิดา}) + 0.223(\text{เกรดหรือผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน}) + 0.081(\text{อาชีพของมารดา})$

อภิปรายผล

การศึกษาเรื่องปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อความสนใจและการรับรู้ การเลือกใช้ทฤษฎีเศรษฐกิจพอเพียงเพื่อการอนุรักษ์พลังงานและสิ่งแวดล้อมของนักเรียนมัธยมศึกษาในเขตหนองแขม กรุงเทพมหานคร ในครั้งนี้

ปรากฏผลสอดคล้องกับแนวคิดของ Noll and Scannell (1972, pp. 427-428) ที่ว่า ความสนใจของบุคคลนั้นมีความสัมพันธ์กับความสามารถ โอกาส และลักษณะภูมิหลังของแต่ละบุคคล โดยจะสะท้อนให้ทราบถึงบุคลิกภาพของบุคคลนั้นๆ นอกจากนี้ผลการศึกษาค้นคว้ายังสนับสนุนแนวคิดของ Koffka (1978, p. 212) อ้างถึงในข้อที่พิศ ดันทวี, 2532, หน้า 12) ที่พบว่า ความสนใจหรือความตระหนัก เป็นสิ่งที่เกิดจากประสบการณ์ต่างๆ ของมนุษย์ ซึ่งรวมตัวกันขึ้น โดยมีความสัมพันธ์ระหว่างประสบการณ์ต่างๆ เหล่านั้น และประเมินค่าสิ่งเหล่านั้นออกมาเป็นความสนใจความสนใจจึงเป็นพฤติกรรมภายในอย่างหนึ่งของมนุษย์ซึ่งแสดงออกถึงภาวะจิตใจ ความต้องการ ความปรารถนาความตื่นตัวของบุคคล ฯลฯ ในเรื่องใดๆ หรือสิ่งใดสิ่งหนึ่ง โดยมีระยะเวลาหรือประสบการณ์ และสภาพแวดล้อมเป็นปัจจัยทำให้เกิดความสนใจขึ้นและยังสอดคล้องกับการศึกษาของ Moore (1979, pp. 32-55) ที่ศึกษาแนวคิดเกี่ยวกับมโนทัศน์และความสนใจเกี่ยวกับสิ่งแวดล้อมซึ่งพบว่า การมองภาพหรือการให้ความสนใจและพฤติกรรมเกี่ยวกับสิ่งแวดล้อมที่แตกต่างกันเป็นผลมาจากประสบการณ์ในชีวิตระยะเวลาที่มีประสบการณ์เกี่ยวกับปัญหาสิ่งแวดล้อม และวิถีชีวิตที่แตกต่างกัน ฯลฯ

สำหรับปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการรับรู้ การเลือกใช้ทฤษฎีเศรษฐกิจพอเพียงเพื่อการอนุรักษ์พลังงานและสิ่งแวดล้อมของนักเรียน ในครั้งนี้ ผลการศึกษายืนยันแนวคิดของ Arnold & Feldman (1986, pp. 35-37) ที่พบว่า ปัจจัยต่างๆ ที่มีอิทธิพลต่อการรับรู้ของบุคคล ได้แก่ คุณลักษณะที่มีอยู่แล้วคุณลักษณะของ

บุคคล และคุณลักษณะของสถานการณ์ ฯลฯ รวมทั้งยังสอดคล้องกับการศึกษาของ วิภาทร มาพบสุข (2540, หน้า 233) ที่กล่าวว่า มีปัจจัยหลายประการที่มีอิทธิพลต่อการรับรู้ ได้แก่ ลักษณะของผู้รับรู้ เช่น ความตั้งใจ ประสบการณ์เดิม ฯลฯ และลักษณะของสิ่งเร้า เช่น ภาพโฆษณา โรงเรียน การจัดระเบียบในการรับรู้ เป็นต้น

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

1. การให้คุณค่าต่อพลังงานและสิ่งแวดล้อม การได้รับข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับการอนุรักษ์พลังงานและสิ่งแวดล้อมเป็นตัวแปรที่มีอิทธิพลต่อความสนใจและการรับรู้การเลือกใช้ทฤษฎีเศรษฐกิจพอเพียงเพื่อการอนุรักษ์พลังงานและสิ่งแวดล้อมของนักเรียน ดังนั้นในการพัฒนาการเรียนการสอนจึงควรจัดกิจกรรมต่างๆ ให้นักเรียนเห็นคุณค่าของพลังงานและสิ่งแวดล้อมเพิ่มมากขึ้น ส่งเสริมการได้รับข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับการอนุรักษ์พลังงานและสิ่งแวดล้อมของนักเรียนให้มากขึ้น โดยโรงเรียน ครู และหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง เช่น สื่อสารมวลชน ฯลฯ จึงควรร่วมมือกันแก้ไขปัญหาเพื่อให้เกิดความสนใจและการรับรู้การเลือกใช้ทฤษฎีเศรษฐกิจพอเพียงเพื่อการอนุรักษ์พลังงานและสิ่งแวดล้อมในเยาวชนมากขึ้นเกิดการพัฒนาที่ยั่งยืนสืบไป

2. ปัจจัยภูมิหลังของนักเรียน เช่น ระดับการศึกษาสูงสุดของบิดามารดาอาชีพของบิดา จำนวนสมาชิกในครัวเรือนต่างมีอิทธิพลต่อความสนใจและการรับรู้การเลือกใช้ทฤษฎีเศรษฐกิจ

พอเพียงเพื่อการอนุรักษ์พลังงานและสิ่งแวดล้อมของนักเรียนมากเช่นกัน ดังนั้นในการพัฒนาความสนใจและการรับรู้การเลือกใช้ทฤษฎีเศรษฐกิจพอเพียงเพื่อการอนุรักษ์พลังงานและสิ่งแวดล้อมของนักเรียนจึงควรคำนึงถึงปัจจัยภูมิหลังดังกล่าวด้วย เช่น มีการเผยแพร่ข้อมูลข่าวสารส่งเสริมการอนุรักษ์พลังงานและสิ่งแวดล้อม รวมทั้งการเลือกใช้ทฤษฎีเศรษฐกิจพอเพียงเพื่อการอนุรักษ์พลังงานและสิ่งแวดล้อมไปสู่บิดามารดาผู้ปกครองของนักเรียนเพิ่มมากขึ้นเพื่อเพิ่มพูนระดับความรู้ ระดับการศึกษา เป็นต้น ซึ่งหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง เช่น สื่อมวลชน โรงเรียน รัฐบาล ฯลฯ จึงควรให้ความสนใจและพัฒนาในเรื่องดังกล่าว เพื่อให้เกิดการอนุรักษ์พลังงานและสิ่งแวดล้อมที่ยั่งยืนต่อไป

ข้อเสนอแนะในการวิจัยต่อไป

1. ควรมีการวิจัยเรื่องปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อความสนใจและการรับรู้การเลือกใช้ทฤษฎีเศรษฐกิจพอเพียงเพื่อการอนุรักษ์พลังงานและสิ่งแวดล้อม ในเขตและจังหวัดอื่นๆ เพื่อให้การศึกษาวิจัยด้านนี้ครอบคลุมยิ่งขึ้น

2. ควรมีการวิจัยเรื่องนี้ใน โรงเรียนและสถาบันการศึกษาระดับอื่นๆ นอกเหนือ ไปจากโรงเรียนมัธยมศึกษาเพื่อเปรียบเทียบและพัฒนาหลักสูตรการจัดการเรียนการสอนให้เหมาะสมกับเยาวชนในแต่ละระดับมากยิ่งขึ้น

3. ควรมีการศึกษาตัวแปรอิสระอื่นๆ ที่มีอิทธิพลต่อความสนใจและการรับรู้ การเลือก

ใช้ทฤษฎีเศรษฐกิจพอเพียงเพื่อการอนุรักษ์พลังงานและสิ่งแวดล้อม

4. ควรมีการศึกษาวิจัยเรื่องปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อความสนใจและการรับรู้ การเลือกใช้ทฤษฎีเศรษฐกิจพอเพียงเพื่อการอนุรักษ์พลังงานและสิ่งแวดล้อมทั้งในเชิงปริมาณและเชิงคุณภาพ เพื่อให้การศึกษาวิจัยด้านนี้ครอบคลุมและชัดเจนยิ่งขึ้น

เอกสารอ้างอิง

- ช่อทิพย์ ต้นทวี. (2532). การรับรู้และความตระหนักเกี่ยวกับการใช้สารเคมีป้องกันกำจัดแมลง ในคณะสถานของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 อำเภอเมือง จังหวัดนครปฐม, วิทยาลัยนิพนธ์ปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต, สาขาสิ่งแวดล้อมศึกษา, บัณฑิตวิทยาลัย, มหาวิทยาลัยมหิดล.
- นันทา ชูติแพทยวิภา. (2545). ผลของการจัดการเรียนการสอนวิทยาศาสตร์สิ่งแวดล้อมตามแนวปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง. ปริญญาโท กศ.ม., สาขาการมัธยมศึกษา, บัณฑิตวิทยาลัย, มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- พรชัย เลิศหลาย. (2543). การปฏิบัติงานตามบทบาทของนักวิชาการสาธารณสุขที่ปฏิบัติในสถานอนามัยเขต 4 วิทยาลัยนิพนธ์ปริญญาวิทยาศาสตรมหาบัณฑิต(สาธารณสุขศาสตร์), บัณฑิตวิทยาลัย, มหาวิทยาลัยมหิดล.
- มูลนิธิโลกสีเขียว. (2542). สถานการณ์สิ่งแวดล้อมไทย 2540 - 2541. กรุงเทพฯ: อัมรินทร์พรินติ้ง แอนด์พับลิชชิ่ง.
- วิภาพร มาพบสุข. (2540). จิตวิทยาทั่วไป. กรุงเทพฯ: ศูนย์ส่งเสริมวิชาการ.
- สถาบันสิ่งแวดล้อมไทย. (2543). โครงการรุ่งอรุณ : ชูพัฒนาโรงเรียนเพื่อการอนุรักษ์พลังงานและสิ่งแวดล้อมเรื่องการเมืองวงจรชีวิตของผลิตภัณฑ์. กรุงเทพฯ: ดิเอ็มเพอเรียพีกรุปจำกัด.
- เสรี लाखโรจน์. (2535). การบริหารและการจัดการการวัดและประเมินผลการศึกษา. กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช.
- สำนักงานคณะกรรมการนโยบายพลังงานแห่งชาติ. (2542). พลังงานและทางเลือกการใช้เชื้อเพลิงของประเทศไทย. กรุงเทพฯ: บริษัทศรีเมืองการพิมพ์ จำกัด.

- Arnold, H. J. & Feldman, D. C. (1986). *Organizational Behavior*. New York : McGraw – Hill International Edition : Management Series.
- Cook, C. (1996, September). *Energy Conservation Behavior: Description and Analysis of the Energy Conservation Corps (Home Energy Audits)*. 57 (3) : 972.
- Krejcie, R. V. & Morgan, D.W. (1970, November). Determining Sample Size for Research Activities. *Journal of Educational and Psychological Measurement*, 30, 607-610.
- Moore, Gary T. (1979, March). The Current State of Theory and Research on Environmental Cognition in Environment and Behavior. *Environmental Knowing : Theories Research and Methods*. 11 (1) : 32 – 55.
- Noll, V. H., & Scannell, D. P. (1972). *Introduction to Educational Measurement*. Boston : Houghton Mifflin.
- UNESCO. (1980). *Environmental Education in the Light of the Tbilisi Conference*. U.S.A. : UNESCO.

มหาวิทยาลัยบูรพา
Burapha University